

Hallsbergs kommun

Beslutad av: Kommunstyrelsen, 2018-10-09

Reviderad:

Dokumentet gäller för: Hallsbergs Kommun

Dokumentansvarig: Kommunstyrelseförvaltningen, Administrativa avdelningen

Ärendenummer: 18/KS/167

Riktlinjer gällande mutor, otillbörliga förmåner och andra oegentligheter

Syftet med denna riktlinje är att formulera de direktiv som ska gälla inom Hallsbergs kommun, för anställda och förtroendevalda för att upprätthålla demokrati, effektivitet och rättssäkerhet. Detta genom att förtydliga gränsen mellan vad som är en tillbörlig- och otillbörlig förmån för anställda och förtroendevalda i Hallsbergs kommun.

Samt att informera dig som anställd och förtroendevald vart du ska vända dig för konsultation om du är osäker eller har misstankar. Samtliga anställda och förtroendevalda i kommunen ska ta del av denna riktlinje.

Riktlinje

Avser främst frågor som rör ren verkställighet och kan ses som en handbok för hur arbetsuppgifterna rekommenderas att utföras.

HALLSBERGS
KOMMUN

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Inledning.....	3
2. Korrupt beteende.....	4
3. Jäv.....	4
4. Tre typer av mutor	4
5. Gränsen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån.....	5
6. Guide gällande mutor, otillbörliga förmåner och andra oegentligheter.....	5
6.1 Kontanter.....	5
6.2 Måltider	5
6.3 Kundträffar	5
6.4 Studieresor, kurser och konferenser	5
6.5 Bonuserbudanden, bonuspoäng.....	6
6.6 Tjänster	6
6.7 Gåvor generellt	6
6.8 Frågor som du alltid bör ställa dig om du erbjuds något av en extern part	7
7. Rutin vid misstanke eller upptäckt av mutbrott	7
7.1 Medarbetarnas/förtroendevalds ansvar	7
7.2 Chefens ansvar.....	7
7.3 Personalavdelningens ansvar	7
7.4 Den enskilde individens ansvar.....	7
7.5 Uppgiftslämnare	7
8. Implementation	8
9. Uppföljning.....	8
10. Revidering	8
11. Referenser	9

1. Inledning

Dessa riktlinjer riktar sig till dig som verkar inom Hallsbergs kommun som anställd eller förtroendevald. Hallsbergs kommun är en stor arbetsgivare med verksamheter inom flertal områden. Som anställd eller förtroendevald är det viktigt att förstå när du blir utsatt för påverkan av olika slag, om det rör sig om otillbörlig eller tillbörlig förmån.

Det är av högsta vikt att kommunens anställda och förtroendevalda inte misstänks för att missbruka sin position så att förtroendet ifrågasätts. Förtroendet är lättare att radera än att bygga upp. För att upprätthålla värdena som demokrati, rättssäkerhet och effektivitet i Hallsbergs kommun krävs det att värna om medborgarnas förtroende för offentlig förvaltning. Detta genom att anställda och förtroendevalda inte låter sig påverkas av utomstående önskemål eller hänsyn i sitt arbete. Det är av största vikt att ta ett personligt ansvar och efter den egna förmågan ta de etiska val som många gånger måste tas.

Riktlinjerna som presenteras i detta dokument är tänkt att fungera vägledande och synliggöra korruption som kan uppstå inom den kommunala verksamheten.

2. Korrupt beteende

Korruption innebär missbruk av förtroendeställning till egen vinning främst genom tagande av mutor¹.

3. Jäv

Lagreglerna om jäv för offentliganställda finns bland annat i förvaltningslagen² och kommunallagen³. Reglerna talar om när en anställd eller förtroendevald ska anses ha ett sådant intresse i ett ärende att hens opartiskhet kan ifrågasättas.

4. Tre typer av mutor

Det finns tre typer av mutbrott. Dessa är tagande av muta, givande av muta samt handel med inflytande.

- Tagande innebär att anställda och förtroendevalda för egen eller annans räkning tar emot, utlovar eller begär en muta eller annan förmån för sin tjänsteutövning.
- Givande av muta innebär att någon lämnar, erbjuder en muta eller utlovar annan otillbörlig förmån till anställd eller förtroendevald för dennes tjänsteutövning. Givande av muta är även att acceptera en begäran från en tjänsteman eller förtroendevald.
- Handel med inflytande innebär att ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig förmån för att påverka någon annans beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling. Det gäller även om hen lämnar, utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån för att hen ska påverka någon annans beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling. Denna bestämmelse syftar på indirekt korruption, vilket betyder att förmånen inte behöver lämnas till eller tas emot av den som ska påverkas, utan till tredje part som ska utöva inflytande på förstnämnde. Denna straffbestämmelse täcker in situationen att en arbetskamrat eller närstående, exempelvis barn/partner, till beslutsfattare tar emot otillbörlig förmån för att påverka beslutsfattarens beslut.

¹Nationalencyklopedin, www.ne.se

² Förvaltningslagen 2017:900 § 16

³ Kommunallagen 2017:725 6 kap § 28

5. Gränsen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån

För att en förmån ska utgöra en otillbörlig förmån eller annan belöning krävs det att förmånen framstår som så attraktiv att den haft en påverkans effekt och att den typiskt sett är ägnad att framkalla tacksamhets känslor och en känsla av att återgälda förmångsgivaren. Brotten för mutor regleras i brottsbalken⁴.

6. Guide gällande mutor, otillbörliga förmåner och andra oegentligheter

Här listas exempel på situationer där erbjudande av en förmån från en extern part bör hanteras varsamt. Samtliga exempel gäller alla anställda och förtroendevalda i Hallsbergs kommun.

6.1 Kontanter

Anställda och förtroendevalda får inte ta emot kontanter, rabatter eller lån som kan kopplas till tjänsteutövningen eller uppdraget som kan ses som en otillbörlig förmån.

6.2 Måltider

I relationen till en leverantör bör du som anställd och förtroendevald tacka nej till alla typer av måltider av externa parter. Undantaget om måltiden har ett naturligt samband med uppdraget.

Måltider kan vara en arbetslunch, dagens eller liknande. Det är inte tillåtet att låta sig bjudas i samband med en upphandling av vara eller tjänst, oavsett vilken roll du har i upphandlingsprocessen.

6.3 Kundträffar

Om utomstående företag som kommunen handlar av bjuder in till kundträff med huvudsyfte att utbyta information är det normalt tillåtet att delta. Om det bjuds på någon form av förtäring i samband med träffen är det normalt tillåtet, om inte förtäringen är orsaken till träffen. Alkohol till måltiden är en otillbörlig förmån.

6.4 Studieresor, kurser och konferenser

Resor som är direkt kopplad till din tjänsteutövning/förtroendeuppdrag är oftast tillåtet att delta vid om det omfattar en dag. Om resan inkluderar övernattnings ska kommunen stå för boendekostnaden. Anställda eller förtroendevalda ska diskutera längre studieresor med sin överordnade.

⁴ Brottsbalken 1962:700 kap 10 5§

6.5 Bonuserbudanden, bonuspoäng

Det kan förekomma att anställda och förtroendevalda får erbjudanden i tjänsten/uppdraget om att fritt eller till en mindre summa delta i olika evenemang på fritiden. Det kan vara resor, boende eller andra aktiviteter och evenemang. Du ska alltid tacka nej till den typen av erbjudanden. Bonuserbudande och poäng i samband med exempelvis flyg, övernattningar etcetera ska alltid tillfalla arbetsgivaren när det är lämpligt, alternativt ska du som anställda eller förtroendevald tacka nej till erbjudandet.

6.6 Tjänster

Det är viktigt att vara uppmärksam mot bestickningar från leverantörer som du som privatperson begär in offerter från företag som du samtidigt har en relation till i din tjänsteutövning. Det kan gälla leveranser av varor och tjänster från leverantörer att få en tjänst utförd. Exempelvis ombyggnation av hus.

Det är inte heller tillåtet att för kommunens räkning anlita arbets- eller uppdragstagares närståendes egna företag utan att genomförd upphandling enligt LOU gjorts. En väl dokumenterad upphandlingsprocess krävs med tydliga utvärderingskriterier. Den som godkänner och beslutar om upphandling får inte ha koppling till företaget som närstående.

6.7 Gåvor generellt

Du ska vara mycket restriktiv vad gäller gåvor från utomstående. I princip ska man aldrig ta emot något. Särskild restriktivitet gäller för den som utövar myndighetsutövningen. Tillbörlig förmån kan vara mindre varuprover, enklare prydnadsföremål eller minnesgåvor.

Undantag gäller vid uppvaktning i samband med sjukdom, högtider och olika former av avslutning, då kan gåva accepteras.

Om en gåva är tillbörlig eller otillbörlig har inte bara att göra med om värdet är ringa, utan särskilt viktigt är att gåvan inte förknippas med viss prestation. Är du osäker på gränsdragning är det lättast att utgå ifrån att alla gåvor är otillbörliga alternativt diskutera med din chef.

Andra gåvor till närstående till dig, ska du också alltid tacka nej till.

6.8 Frågor som du alltid bör ställa dig om du erbjuds något av en extern part

- Är detta en förmån?
- Varför erbjuds den mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?

Om du är osäker på om det du blivit erbjuden är en otillbörlig förmån ska du kontakta din chef.

7. Rutin vid misstanke eller upptäckt av mutbrott

7.1 Medarbetarnas/förtroendevalds ansvar

Om det uppkommit misstanke att någon inom kommunen är utsatt eller tagit emot en muta ska du i första hand anmäla till din närmsta chef (eller dennes chef). Om du är osäker om vad som är otillbörlig förmån, gåva eller erbjudande ska du ta upp detta med din närmsta chef.

7.2 Chefens ansvar

Tillsammans med personalavdelningen utreda om det är ett mutbrott som bör polisanmälas och/eller om det ska behandlas i enlighet med kollektivavtalets, AB, paragrafer om disciplinpåföljd.

7.3 Personalavdelningens ansvar

Personalavdelningen ska fortlöpande redovisa antal misstänkta händelser av korrupt beteende eller faktiska händelser av korrupt beteende till kommunstyrelseförvaltningen.

7.4 Den enskilde individens ansvar

Den enskilde individen har ansvar för att agera utifrån kommunens riktlinjer för mutor, andra otillbörliga förmåner och oegentligheter.

7.5 Uppgiftslämnare

Hallsbergs kommun diarieför samtliga inkomna ärenden och kan inte garantera att uppgiftslämnaren förblir anonym. Uppgifterna som framkommit samt identiteten på uppgiftslämnaren omfattas av reglerna om offentlighet och sekretess. Utlämnande måste prövas i varje enskilt fall i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen.

8. Implementation

För att denna riktlinje ska efterföljas och hålls levande inom organisationen är det viktigt att den implementeras inom organisationen.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tillsammans med Finansdepartementet och Regeringskansliet tagit fram en vägledning som heter *Om mutor och jäv*, denna vägledning ska användas som stöd i diskussioner för dessa riktlinjer⁵. SKL erbjuder också utbildning inom området⁶.

Förvaltningschefen innehar ansvaret att informera sina anställda om denna riktlinje och säkerställa att samtliga fått ta del av riktlinjen samt att riktlinjen efterlevs.

Gentemot de förtroendevalda är den ansvariga nämnden skyldig att informera om denna riktlinje.

Förvaltningschefer och nämnder ska redovisa till kommunstyrelseförvaltningen på vilket sätt man valt att informera anställda/förtroendevalda.

9. Uppföljning

Kommunstyrelseförvaltningen ska fortlöpande redovisa till kommunstyrelsen antal misstänkta händelser av korrupt beteende eller faktiska händelser av korrupt beteende. Förvaltningarna rekommenderas att med hjälp av intern kontroll följa upp hur de arbetat med riktlinjen och om det skett några anmälningar om mutbrott.

10. Revidering

Ansvarig för denna riktlinje är kommunstyrelseförvaltningen, administrativa avdelningen. Ansvariga är skyldiga att uppdatera riktlinjen enligt gällande lagstiftning.

⁵ *Om mutor och jäv - en vägledning för offentlighet anställda*, Sveriges Kommuner och Landsting, Regeringskansliet & Finansdepartementet.

⁶

<https://skl.se/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/fuskoegentlighet/erkorruptioninternkontroll/motverkakorruption.1314.html>

<http://linode.learnways.com/skl/korruption/>

11.Referenser

Brottsbalken (1962:700)

Förvaltningslagen (2017:900)

Kommunallagen (2017:725)

Nationalencyklopedi, www.ne.se

Om mutor och jäv- en vägledning för offentlighet anställda, Sveriges Kommuner och Landsting, Regeringskansliet & Finansdepartementet.

<https://skl.se/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/fuskoegenligheterkorruptioninternkontroll/motverkakorruption.1314.html>

<http://linode.learnways.com/skl/korruption/>